

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА СОЦІОЛОГІЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ

Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність

Другий магістерський рівень
Магістр
05 «Соціально-поведінкові науки»
054 «Соціологія»

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. Букреєва І. В., кандидат філософських наук, доцент
2. Афанасьєва Л.Ф., кандидат філософських наук, доцент
3. Глебова Н.І., доктор соціологічних наук, доцент
4. Глинська Л.Ф., кандидат філософських наук, доцент
5. Ідрісов Б.А., кандидат соціологічних наук, доцент
6. Семікін М.О., керуючий справами Виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області;
7. Орлов А.В., кандидат філософських наук, доцент, директор ТОВ «Центр стратегічного розвитку територій»;
8. Яковлева Ю., здобувачка освітньої програми Соціологія

Профіль освітньої програми зі спеціальності 054 «Соціологія»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня кваліфікація	Магістр з соціології за спеціалізацією Соціологія муніципальної політики
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти Магістр Спеціальність 054 Соціологія Спеціалізація Магістр з соціології за спеціалізацією Соціологія муніципальної політики Освітня програма Соціологія муніципальної політики
Форми навчання	Обмеження відсутні
Передумови	Наявність ступеня бакалавра
Мова(и) і викладання	Українська
Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	Об'єкти вивчення: - Суспільство як соціальна система (соціальна взаємодія на макро-, мезо- та мікросоціальному рівні, зокрема соціальна диференціація та інтеграція, інституціоналізація, відтворення й трансформація соціальної структури та культури, соціальний вплив на формування особистості, соціальні проблеми та конфлікти); - Муніципальне управління - діяльність місцевого самоврядування, що спрямована на задоволення інтересів територіальної спільноти, здійснювана через муніципальне господарство; Цілі навчання: - Розвинути загальні і професійні компетенції на основі оволодіння сучасними технологіям з вивчення муніципальних соціальних проблем; - Сформувати системний підхід до розуміння територіальної спільноти як складного соціокультурного феномену; - Здійснювати науковий соціологічний супровід громадських та муніципальних проектів з метою сталого розвитку територіальної громади; - Розвинути науково-дослідницькі навички з аналізу, моделювання соціальних процесів у територіальних громадах, продукування нових ідей; - Сформувати у здобувачів активну громадянську позицію, сприяти їхньому

	особистісному розвитку. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> муніципальне управління, територіальна спільнота; соціальні групи, соціальні явища і процеси; соціальні структури та нерівності; соціальні практики; соціальні інститути та організації; соціальне прогнозування та моделювання. Основні поняття: суспільство, соціальна система, соціальні процеси та зміни, соціальна взаємодія, соціальний факт, громадська думка, соціальні інститути та організації, муніципальне управління, територіальна спільнота; сталий розвиток; соціологічне дослідження. Методи: загальнонаукові, інформаційні; широкий спектр методів збору й аналізу соціологічної інформації (анкетне опитування, глибинне інтерв'ю, фокус-групи, кейс-стаді тощо); використання математико-статистичних методів та спеціалізованого програмного забезпечення SPSS, а також сучасних інформаційно-комунікативних технологій для вирішення завдань професійної діяльності. Інструменти й обладнання: технічне обладнання (комп'ютер, проектор, прикладні програми), сучасні інформаційні пошукові ресурси, застосовувані в соціологічній діяльності.
Академічні права випускників	Навчання за програмою третього освітньо-наукового рівня доктора філософії Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма спрямована на професійну діяльність соціолога-практика в сфері управління соціальними процесами, зокрема на місцевому та регіональному рівнях, який є компетентним: - організовувати, проектувати, реалізовувати та представляти результати соціологічних досліджень; - аналізувати виклики та тренди соціально-культурних, економічних, політичних явищ та процесів, розробляти обґрунтовані моделі їхнього розвитку; - реалізовувати фахові компетентності в просторі соціологічного супроводу, в сферах управління та стратегічного планування в партнерстві з державними, муніципальними, громадськими та приватними стейкхолдерами; - здійснювати фахову діяльність на засадах

	професійної етики та академічної доброчесності.
Особливості програми	Програма спрямована на формування у здобувачів культури креативної та навчально-дослідницької спільноти і реалізує два ключові вектори: - вивчення міста в його цілісності як соціокультурного феномену із власними фазами розвитку, з урахуванням новітніх тенденцій і розробок у галузі урбаністики; - практичне засвоєння і впровадження у професійній діяльності компетентностей з проектування, моделювання соціальних процесів, проектів у сфері муніципального партисипативного управління. Характеристиками програми є: -практико-орієнтований підхід, заснований на співробітництві під час практичної підготовки з міжнародними програмами і партнерами, органами влади, бізнесом, аналітичними центрами та громадськими організаціями; -студентоорієнтований підхід, спрямований на розвиток особистих професійних здібностей, участі в програмах академічної мобільності, розкриття креативності, формування навичок до самонавчання та самоаналізу, розвиток емоційного та культурного інтелекту; -етикоорієнтований підхід, що ґрунтується на засвоєнні та дотриманні принципів академічної доброчесності та професійної етики. Програма виконується як в академічному, так і в активному дослідницькому середовищі. Освітня програма надає можливості наукового та професійного зростання на базі Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького під час реалізації соціологічних досліджень та проектної діяльності.
Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	2442.2 Соціолог 2446.2 Соціальний аудитор 2419.3 Спеціаліст державної служби 2442.1 Молодший науковий співробітник (соціологія) 2442.1 Молодший науковий співробітник-консультант (соціологія) 1483 Менеджер (управитель) у соціальній сфері 1475.4 Менеджер (управитель) із зв'язків з

	громадськістю 2443.2 Консультант із суспільно-політичних питань (в партіях та інших громадських організаціях) 2443.2 Експерт із суспільно-політичних питань 2433.2 Аналітик консолідованої інформації Основна сфера зайнятості відповідає кодам 263, 243 та 242 ISCO-08 Міжнародного стандарту класифікації зайнятості Міжнародної організації праці (Administration Professionals, Sales, Marketing and Public Relations Professionals, Social and Religious Professionals)
Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід; лекції, лабораторні заняття, семінари, практичні заняття, самостійна робота з підручниками та онлайн-ресурсами, консультації, підготовка кваліфікаційних (магістерських) робіт, проходження науково-дослідницької та виробничої практик
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності. Спрямовані на опанування навчального навантаження за профілем освітньо-професійних програм: поточний, поетапний, модульний, підсумковий контроль, письмові та усні екзамени, тестування, есе, презентації, заліки за результатами науково-дослідницької та виробничої практик, кваліфікаційна робота
Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі муніципального управління, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням релевантної теорії та методології.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 2. Володіння іноземною мовою. ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті, зокрема читати професійну літературу, писати й спілкувати іноземною мовою. ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

	ЗК 5. Навички міжособистісної взаємодії, зокрема співпраці з метою досягнення професійного результату. ЗК 6. Здатність до конструктивної критики та самокритики. ЗК 7. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами. ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально, зокрема розуміння та застосування норм етики та права. ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та систематично працювати задля реалізації ідей і поставлених цілей, зокрема взятих на себе зобов'язань.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств. СК 2. Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі. СК 3. Здатність зіставити методологію та результати різних соціологічних досліджень. СК 4. Здатність розробити програму соціологічного дослідження. СК 5. Здатність застосувати соціологічний дослідницький інструментарій. СК 6. Здатність проаналізувати, представити та проінтерпретувати числові й нечислові соціальні дані. СК 7. Здатність аналізувати факти та явища, які впливають на формування міського середовища СК 8. Здатність вивчати методи дослідження системи масової комунікації і аудиторії як об'єкту її дії. СК 9. Здатність розуміння особливостей інформаційного впливу масової комунікації на різні соціальні структури. СК 10. Здатність оцінювати дієвість суспільних процесів реформування суспільства СК 11. Здатність використовувати крос-секційні та моніторингові дослідження у вивченні суспільних

	ЗМІН
Програмні результати навчання	
	РН 1. Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники. РН 2. Формулювати дослідницькі запитання та конкретизовувати мету дослідження. РН 3. Розробляти дизайн¹ та інструментарій соціологічного дослідження. РН 4. Застосовувати соціологічний дослідницький інструментарій індивідуально та у співпраці з іншими дослідниками. РН 5. Здійснювати аналіз і синтез, представлення й інтерпретацію числової і нечислової соціологічної інформації. РН 6. Обґрунтовувати методологію та висновки власного дослідження. РН 7. Пояснювати етичні аспекти досліджень і застосовувати принципи дослідницької етики. РН 8. Спілкуватися іноземною мовою з професійних питань. РН 9. Створювати та реконструювати соціальні об'єкти міського середовища (колективи, співтовариства, організації) для проведення необхідних соціологічних досліджень РН 10. Здатність аналізувати соціально значущі проблеми та процеси з метою прийняття відповідних рішень для соціального проектування розвитку міста, соціального прогнозування розвитку міста. РН 11. Використовувати головні методи аналізу регіональних та місцевих проблем та технології їх вирішення, які необхідні в дослідницькій діяльності соціолога, в його роботі в муніципальних, громадських та політичних інститутах, в консалтингових та ін. структурах. РН 12. Розробляти схеми і методики аналізу (моніторингу) системи міського управління, ситуації міста тощо; формулювати місію і стратегічні пріоритети розвитку міста. РН 13. Визначати ефективність соціальної політики міста РН 14. Розробляти системні підходи до управління

¹ Дизайн дослідження – комплекс ключових рішень щодо збирання й опрацювання даних, спрямований на успішну реалізацію мети дослідження (відповідник англійською – research design).

	громадою
Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Навчальний процес забезпечують доктори та кандидати наук, доценти
Матеріально-технічне забезпечення	Навчальний процес 100% проводиться у спеціалізованих кабінетах з комп'ютерним та програмним забезпеченням (13, на базі Celeron 1800, IBM SPSS Statistik 20)
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчальний процес 100% забезпечений бібліотечними фондами науково-методичної літератури, методичними вказівками до лабораторних та семінарських занять, методичними рекомендаціями щодо самостійного опрацювання, фаховою літературою, методичним забезпеченням магістерських робіт та електронними посібниками
Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Відповідно до договору №474 між Мелітопольським державним педагогічним університетом ім.Б.Хмельницького та Східноєвропейським національним університетом ім.Л.Українки студенти спеціальності 054 «Соціологія» можуть проходити виробничу практику у Лабораторії соціологічних досліджень при факультеті соціальних наук Східноєвропейським національним університетом ім.Л.Українки
Міжнародна кредитна мобільність	Можливість кредитної академічної мобільності у ЗВО країн ЄС
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Ліцензія на навчання іноземних здобувачів Вищої освіти за спеціальністю Соціологія в межах ліцензійного обсягу на вакантні місця Протокол АК No 117 від 30 червня 2015 р. (наказ МОН України від 03.07.2015 No1683-л)

Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі: публічного захисту (демонстрації) дипломної роботи
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дипломна робота є самостійним дослідженням здобувача, яка підлягає обов'язковій перевірці на плагіат. Передбачає здобуття компетентностей до розв'язання складних спеціалізованих задач у галузі соціології, які характеризуються комплексністю та невизначеністю, передбачають застосування теорій та методів

	соціологічної науки, демонстрацію компетентностей на рівні аналізу соціальних процесів і явищ, систематизації результатів досліджень, формулювання висновків. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти. Захист кваліфікаційної роботи проходить публічно на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.
--	--

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького функціонує система забезпечення якості вищої освіти, яка діє згідно Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Система якості вищої освіти передбачає здійснення таких заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1		3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1.Цикл загальної підготовки (ОЗП)			
ОК 01	Філософія науки	3	іспит
ОК 02	Охорона праці в галузі	3	іспит

ОК 03	Соціальне прогнозування	4	іспит
ОК 04	Урбаністика	4	залік
ОК 05	Методи та засоби комп'ютерних інформаційних технологій	3	іспит
ОК 06	Соціологія менеджменту та маркетингу	3	залік
ОК 07	Пізнавальні технології в соціології	3	залік
ОК 08	Підготовка підсумкових документів дослідження	4	Іспит
ОК 09	Соціокультурна політика міста	5	Іспит
ОК 10	Соціологічне забезпечення муніципальної політики	5	Іспит
ОК 11	Соціологія державного та муніципального управління	5	Іспит
ОК 12	Соціологія комунікацій та зв'язків з громадою	3	Залік
ОК 13	Іноземна мова для академічного спілкування	3	Іспит
ОК 14	Виробнича практика (з фаху)	9	Залік
ОК 15	Підготовка до захисту та захист дипломної роботи	8	Залік
Усього:		65	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		65	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибірковий блок 1 (Цикл професійної підготовки (ВПП))			
ВК 01	Актуальні проблеми соціогуманітарних наук	6	Залік
ВК 02	Соціологія і суспільство	6	Залік
ВК 03	Політика академічної доброчесності	6	Залік
ВК 04	Сучасні теорії конфліктології	6	Залік
ВК 05	Інноваційні візуальні методи в соціології	4	Залік
ВК 06	Соціальний капітал та експертизи	4	Залік
ВК 07	Соціологія муніципальної політики	4	Залік
ВК 08	Соціально-політичний капітал муніципальних спільнот	4	Залік
ВК 09	Управління соціальними проектами	5	Залік
ВК 10	Практикум зі стратегічного розвитку міста	5	Залік
Загальний обсяг вибіркових компонент:		25	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:		90	

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ЗК 1	+	+													
ЗК 2													+		
ЗК 3				+							+		+		
ЗК 4	+		+			+			+	+					+
ЗК 5		+	+			+	+	+	+	+	+		+		
ЗК 6	+					+		+							+
ЗК 7	+			+				+					+	+	+
ЗК 8				+				+		+			+	+	+
ЗК 9			+		+		+		+			+		+	+
ЗК 10				+	+		+		+			+		+	
ЗК 11						+					+				+
СК 1									+						+
СК 2	+		+			+				+	+				
СК 3			+			+	+	+	+	+	+			+	+
СК 4										+	+			+	+
СК 5			+			+	+	+						+	+
СК 6					+		+	+	+	+				+	+
СК 7				+					+	+				+	
СК 8												+			
СК 9												+			
СК 10				+					+		+				
СК 11				+							+				

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
PH 1	+														+
PH 2			+							+				+	+
PH 3						+	+			+				+	
PH 4					+	+	+	+		+		+		+	
PH 5								+						+	
PH 6							+	+		+				+	+
PH 7							+				+	+	+		+
PH 8													+		
PH 9		+		+	+							+			
PH 10			+						+						
PH 11				+				+	+		+				
PH 12			+						+						
PH 13						+			+		+				
PH 14			+			+				+	+				+

VIII. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

А. Офіційні документи:

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cee970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en;https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Counique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-isced-2011-en.pdf>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/internationalstandardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailedfielddescriptions-2015-en.pdf>
6. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
9. НПК, 2019 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
11. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 – <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>

Б. Корисні посилання:

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-11-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovdzhennia-instrumentivbolonskohoprotsesu.html?start=80>